

Luonnon monimuotoisuus ja ennallistaminen

Bioenergia ry:n jäsenwebinaari 26.8.2022

Klo 13.00 – 14.00

Alustajat:

lakimies Anna-Rosa Asikainen, MTK
toimialapäällikkö Hannu Salo, Bioenergia ry

Nature Restoration Law - EU:n komission lainsäädäntöesitys

luonnon ennallistamista koskevaksi asetukseksi

Peruskysymys: Säädetäänkö keinoista vai tavoitteesta? Taustalla kuitenkin globaalit sopimukset ja ohjelmat, mm. UN-CBD. Jatkokysymyksiä mm. mitä ennallistamisella ymmärretään (termi ”ennallistaminen” voi merkitä ainakin viittä erilaista aktiviteettia (ks. SER, IUCN jne.)

Luonnon monimuotoisuuden kehityssuuntaa pitää kääntää positiivisemmaksi. Siinä tarvitaan keinona myös kohdennettua, biodiversiteettiä lisäävää elinympäristöjen ennallistamista.

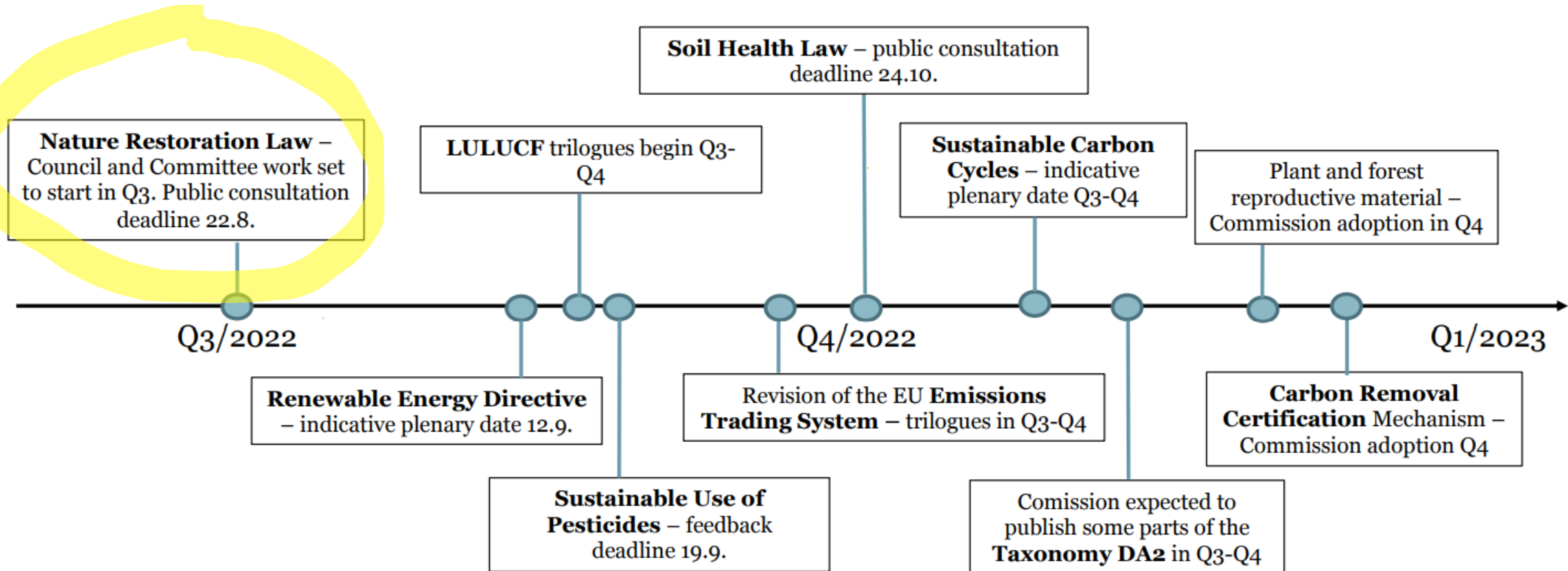
Edellytyksenä kuitenkin, että

- jäsenmaiden erilaiset olosuhteet tunnustetaan
- nykyiset luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat ohjelmat ja toimintatavat otetaan huomioon
- yksityiskohtaista jäsenmaiden toimien sääntelyä vältetään
- ennallistamistoimet kohdennetaan ja mitoitetaan suhteessa muuhun luonnonsuojeluun
- jäsenmaiden omia arvioita ja harkintaa kunnioitetaan

Tavoitteena parantaa aidosti luonnon monimuotoisuutta (johon löytyvät sekä kriteerit että motivaatio) eikä vain ”suojella hehtaareita” = esitetä helppoja, mutta toisarvoisia mittareita (prosentteja jonkin luontotyyppin pinta-alasta)

Timeline of Relevant EU Legislation

Lisävaatimuksia ”ennallistamislain” toteuttamiselle

- biodiversiteetti- ja ekosysteemipalveluindikaattorit sekä luotettavat skenaariot → ennallistamistoimet
- ei saa estää fossiilisten materiaalien korvaamista bioperäisillä ja uusiutuvan energian lisäämistä EU:n asettamien tavoitteiden mukaisesti
  - esimerkiksi aurinkoenergian lisäämiseen entisillä turvetuotantoalueilla ei tule rakentaa hallinnollisia esteitä eikä tuottaa takautuvaa lainsäädäntöä (esim. nykyisten ympäristölupien muutoksia kesken lupakauden)
- tulee taata ennallistamistoimien ja laajemmin luonnonsuojelun kustannustehokas toteutus jäsenmaissa
  - samojen pinta-alaosuuksien soveltaminen kaikkien luontotyyppien osalta ei edistä kustannustehokkuutta
  - ennallistamistoimien tulee perustua kustannusarvioihin, ekosysteemien vasteisiin, resurssikombinaatioihin sekä arvioihin ajasta, jonka puitteissa myönteiset tavoitteet voidaan saavuttaa

Ennallistamistoimet on suhteutettava jäsenmaiden luonnontilaan ja yhteismitallisiin tavoitteisiin

Komission esitys lähtee *samoista prosenttitavoitteista kaikille jäsenmaille* riippumatta

- luontotyyppien määristä
- luonnon tilasta
- jo perustetuista suojelualueista
- ennallistettavien luontotyyppien taloudellisesta merkityksestä
- jäsenmaiden taloudellisesta lähtötilanteesta tai tulevaisuuden näkymistä

Suomen tapauksessa seuraus on Euroopan korkeimmat kustannukset suhteessa bruttokansantuotteeseen (0,39 %) ja [talouden näkymiin](#) ja [kasvuun](#). Monissa Suomea rikkaammissa jäsenmaissa kustannukset ovat 0,01 % tasolla.

Suomessa on eniten metsä-pinta-alaa Euroopassa ja paljon metsään liittyviä ekosysteemipalveluja metsästyksestä marjastukseen ja lajien elinympäristöihin. Suomen ilmastotavoitteet ovat EU:n tiukimpia ja niiden saavuttaminen etenkin taakanjako- ja maankäyttösektorilla on nykyoloissa haaste.

Kustannukset on arvioitu vain osittain, esim. metsänomistajien tulonmenetysten osalta, mutta sitä ei ole arvioitu, johtavatko vaatimukset hakkuiden alenemiseen kokonaisuutena ja millaisia kerrannaisia taloudellisia vaikutuksia tällä olisi.

Ennallistamisen hyötyjen arviointi

Esityksessä hyödyt arvioidaan kustannuksia merkittävästi korkeammiksi, mutta arvio ei vakuuta, koska hyötyjä ei ole tarkemmin avattu tai ne perustuvat esimerkiksi oletuksiin tulevista markkinoista (ekoturismi, ekosysteemipalvelut sekä itse ennallistamisen aiheuttama työ sosioekonomisine hyötyineen ...).

- jos vettämällä perustetaan esimerkiksi uusi kosteikko, se ei automaattisesti muutu turistimagneetiksi. Useimmat niistä eivät muodostu minkäänlaisiksi vetonauloiksi. Ekoturismin onnistumiseen vaikuttavat monet rinnakkaiset asiat, jotka eivät läheskään kaikki riipu luonnon ennallistamisen tasosta.

Ennallistamistoimien kustannukset ovat sen sijaan paljon varmempia ja tarkemmin arvioitavissa kuin monet edellä mainitut oletetut hyödyt. Mahdolliset hyödyt jakautuvat eri tavoin kuin kustannukset sekä ajallisesti että sosioekonomisesti.

- Suomessa hyödyt tulevat keskusteluun erityisesti turvemaiden käsittelyssä. Komission arvion mukaan turvemailta päästöt ovat EU:ssa vuosittain n. 220 MtCO₂. Turvemaiden osalta taloudelliseksi hyödyksi (10,6 – 13 mrd euroa) on laskettu säästöt nimenomaan päästöistä syntyneissä kustannuksissa. Niiden euromääräinen arviointi on kuitenkin tässä vaiheessa hyvin vaikeaa, koska toimivaa markkinaa ei ole olemassa.

Ennallistamistoimien tulee käsittää myös erilaisten riskien arviointi. Liian hätäisesti ja väärällä tavalla toteutettu ”ennallistaminen” esimerkiksi nopealla vesitalouden palauttamisella voi johtaa kohteella esiintyvän arvolajiston häviämiseen tai metaanipäästöihin. Näin voi tapahtua mm. suokohteille, missä uhanalainenkin lajisto on paennut laskevaa vedenpintaa aiemmin kaivettujen ojien pohjille. Tällaisten kohteiden tulee saada ennallistua itsekseen ja vähitellen ilman aktiivisia toimenpiteitä.

Miten pitkän aikavälin tavoite voidaan täsmällisesti ja ehdottomasti määrittää yleisukupolvisesti?

On ongelmallista, jos EU:n pakottava lainsäädäntö määrittää kaikkien jäsenmaiden ja alueiden osalta pitkän aikavälin täsmällisen ja ehdottoman tavoitteen jo tässä vaiheessa (esim. 100 % ennallistaminen 2050 mennessä). On tärkeämpää saada positiivista kehitystä aikaan lyhyemmällä aikavälillä ja vuoden 2050 tavoitteita voidaan tarkentaa myöhemmin.

- esim. luontodirektiivin liitteeseen 1 kuuluvat Suomessa kaikki keidassuot – myös muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot, aapasuot ja palsasuot, letot, lähteet ja lähdesuot. Näiden kaikkien ennallistaminen on vähintäänkin ennenaikaista (eikä edes monimuotoisuustavoitteidenkaan mukaista!)

Luonnon monimuotoisuutta edistävään lakiehdotukseen ei tarvita erillisiä säädöksiä ilmastomuutoksen torjuntaan LULUCF-sektorilla

Esitys voi tukea LULUCF-asetuksen tavoitteiden saavuttamista jäsenmaissa, mutta esimerkiksi artiklojen 9.2.(b) ja 10.2. (f) viittauksia ei tarvita tässä esityksessä.

Artiklan 9.4. joustoelementit lisäävät kansallista harkintavaltaa, mikä on hyvä asia

Ennallistamistoimet metsissä

- Kotoperäiset vs. vierasperäiset puulajit → erilaiset ennallistamistarpeet – ensisijaisena toimenä palauttaa luontaista metsälajistoa?
- Vaikutuksia tulee tarkastella eri toimien ja käytönrajoitusten seurauksena → ennallistamistoimet määritellään suhteessa näihin vaikutuksiin.
- Talousmetsien luonnonhoidossa noudatetaan jo monia toimia, jotka parantavat biodiversiteettiä. Näitä toimia on mahdollista kehittää edelleen tavoiteltavan lajiston kannalta, ja nämä toimet tulee lukea ennallistamistoimiksi.
- Ennallistamistoimien hallinnassa auttaa kohteiden ominaisuuksien jako primaarisiin ja sekundaarisiin ominaisuuksiin. Primaarisia ovat kohteen maaperään liittyvät vesi- ja ravinnetalous, sekundaarisia kohteen kasvillisuuden sukkessioon, kuten puustoon liittyvät tekijät.
- Komission esityksessä käytettyyn tietopohja? Erityisesti metsien ja turvemaiden osalta ja sen vertailukelpoisuuteen eri jäsenmaissa on syytä suhtautua varauksellisesti → jos alueen luonnontila on huonosti tunnettu, ei voi olla automaattista velvoitetta tehdä ennallistamistoimenpiteitä! Esimerkiksi turvemaiden osalta Suomessa luokan ”ei tunnettu” osuus on korkea 77 %.
- Metsien ennallistamisessa indikaattorit tulisi valita huolella ja siten, että jäsenmaat voivat niihin myös omilla toimillaan tosiasiallisesti vaikuttaa (vrt. esimerkiksi ilmastonmuutoksen samanaikaiset vaikutukset).

Esimerkkejä muiden jäsenmaiden elinkeinoelämän järjestöjen kannoista ennallistamislakiesitykseen

- Ruotsi

- Viro

- Latvia

Kiitos!

hannu.salo@bioenergia.fi